

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2012. december 13.*

„Verseny — EUMSZ 101. cikk, (1) bekezdés — Kartell — A korlátozás érzékelhető jellege — 1/2003/EK rendelet — 3. cikk, (2) bekezdés — Nemzeti versenyhatóság — Olyan magatartás, amely érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet — Eljárás és szankció — A de minimis közleményben meghatározott piaci részesedési küszöbértékek túllépésének hiánya — Cél általi korlátozások”

A C-226/11. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Cour de cassation (Franciaország) a Bírósághoz 2011. május 16-án érkezett, 2011. május 10-i határozatával terjesztett elő az előtte

az **Expedia Inc.**

és

az **Autorité de la concurrence és társai**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: A. Rosas, a második tanács elnökeként eljáró bíró, U. Löhmus (előadó), A. Ó Caoimh, A. Arabadjiev és C. G. Fernlund bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: R. Şereş tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2012. június 27-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az Expedia Inc. képviseletében F. Molinié és F. Ninane ügyvédek,
- az Autorité de la concurrence képviseletében F. Zivy és L. Gauthier-Lescop, meghatalmazotti minőségben, segítőkük: É. Baraduc ügyvéd,
- a francia kormány képviseletében G. de Bergues és J. Gstalter, meghatalmazotti minőségben,
- Írország képviseletében D. O’Hagan, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: francia.

- az olasz kormány képviselőjében G. Palmieri, meghatalmazotti minőségben, segítője: P. Gentili avvocato dello Stato,
- a lengyel kormány képviselőjében M. Szpunar, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében N. von Lingen és B. Mongin, meghatalmazotti minőségben,
- az EFTA Felügyeleti Hatóság képviselőjében X. Lewis, M. Schneider és M. Moustakali, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2012. szeptember 6-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének, valamint [az EK 81.] és [EK 82. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 3. cikke (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az Expedia Inc. társaság (a továbbiakban: Expedia) és többek között az Autorité de la concurrence, korábban: Conseil de la concurrence (versenyhatóság) között azzal kapcsolatban folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő, hogy ez utóbbi eljárásokat indított és pénzügyi szankciókat szabott ki az Expedia és a francia Société nationale des chemins de fer (SNCF) (nemzeti vasúttársaság, a továbbiakban: SNCF) között kötött, közös leányvállalat létrehozására vonatkozó megállapodásokkal kapcsolatban.

Jogi háttér

Az uniós szabályozás

- 3 Az 1/2003 rendelet 3. cikkének (1) és (2) bekezdése kimondja:

„(1) Ha a tagállamok versenyhatóságai vagy a nemzeti bíróságok [az EK 81. cikk] (1) bekezdése szerinti megállapodásokra, vállalkozások társulásainak döntéseire vagy összehangolt magatartásokra, amelyek e rendelkezés értelmében befolyásolhatják a tagállamok közötti kereskedelmet, a nemzeti versenyjogot alkalmazzák, akkor az ilyen megállapodásokra, döntésekre vagy összehangolt magatartásokra [az EK 81. cikket] is alkalmazniuk kell. [...]

(2) A nemzeti versenyjog alkalmazása nem vezethet az olyan megállapodásoknak, vállalkozások társulásai döntéseinek vagy összehangolt magatartásoknak a tilalmához, amelyek ugyan befolyásolhatják a tagállamok közötti kereskedelmet, viszont [az EK 81. cikk] (1) bekezdésének értelmében nem korlátozzák a versenyt, vagy amelyek megfelelnek [az EK 81. cikk] (3) bekezdésében foglalt feltételeknek, illetve amelyek valamelyik, [az EK 81. cikk] (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló rendelet hatálya alá tartoznak. [...]

- 4 Az [EK 81. cikk] (1) bekezdése szerint a versenyt érzékelhetően nem korlátozó, csekély jelentőségű (*de minimis*) megállapodásokról szóló bizottsági közlemény (HL 2001. C 368., 13. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 125. o.; a továbbiakban: *de minimis* közlemény) 1., 2., 4., 6. és 7. pontja kimondja:

„1. [...] [A Bíróság] tisztázta, hogy [az EK 81. cikk (1) bekezdése] nem alkalmazható, amennyiben a megállapodásnak a Közösségen belüli kereskedelemre vagy versenyre kifejtett hatása nem érzékelhető.

2. E közleményben a Bizottság a piaci részesedés küszöbértékeinek segítségével számszerűsíti, hogy az [EK 81. cikk] szempontjából mi tekinthető a verseny nem érzékelhető korlátozásának. Az érzékelhetőség fenti negatív meghatározása nem jelenti azt, hogy azok a vállalkozások közötti megállapodások, amelyek túllépik az e közleményben meghatározott küszöbértékeket, érzékelhetően korlátozzák a versenyt. Az ilyen megállapodások hatása a versenyre még mindig lehet elhanyagolható, és ezért lehet, hogy [az EK] 81. cikk (1) bekezdése azokat nem tiltja.

[...]

4. Az e közlemény körébe tartozó esetekben a Bizottság sem kérelemre, sem saját kezdeményezésére nem indít eljárást. Ha a vállalkozások jóhiszeműen úgy vélik, hogy egy megállapodás e közlemény körébe tartozik, a Bizottság nem szab ki bírságot. Bár ez rájuk nézve nem kötelező, ez a közlemény útmutatást kíván adni a tagállamok bíróságainak és hatóságainak [az EK] 81. cikk alkalmazására vonatkozóan.

[...]

6. Ez a közlemény nem érinti [az EK] 81. cikk bármilyen, [...] [a Bíróság vagy a Törvényszék] által adott értelmezését.

7. A Bizottság álláspontja az, hogy a vállalkozások közötti olyan megállapodások, melyek a tagállamok közötti kereskedelmet befolyásolják, [az EK] 81. cikk (1) bekezdése értelmében nem korlátozzák érzékelhetően a versenyt,

- a) ha a megállapodás részes feleinek együttes piaci részesedése nem haladja meg a 10%-ot a megállapodás által érintett piacok egyikén sem, amennyiben a megállapodás olyan vállalkozások között jött létre, melyek e piacok bármelyikén egymásnak tényleges vagy potenciális versenytársai (versenytársak közötti megállapodás) [...]

[...]”

A francia szabályozás

- 5 A kereskedelmi törvénykönyv L. 420-1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Az összehangolt fellépések, egyezségek, kifejezett vagy hallgatólagos megállapodások vagy összefogások – még ha azokra valamely csoporton belüli, Franciaországon kívül letelepedett társaság közvetlen vagy közvetett közvetítésével kerül is sor – tilosak, amennyiben azok célja vagy lehetséges hatása valamely piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen, amennyiben azok:

1. Más vállalkozások számára korlátozzák a piacra jutást vagy a verseny szabadságát;
2. Az árak mesterséges emelésének vagy csökkentésének előnyben részesítésével megakadályozzák, hogy a piacon érvényesülő szabad verseny határozza meg az árakat;

3. Korlátozzák vagy ellenőrzik a termelést, az értékesítést, a beruházásokat vagy a műszaki fejlesztést;
 4. Felosztják a piacokat vagy a beszerzési forrásokat.”
- 6 Az L. 464-6-1. cikke úgy rendelkezik, hogy a versenyhatóság úgy is határozhat, hogy nem folytatja le az eljárást, ha az említett törvénykönyv L. 420-1. cikkében említett magatartások nem érintik a közbeszerzési törvénykönyv alapján odaítélt szerződéseket, és ha a szóban forgó megállapodásban vagy magatartásban részes vállalkozások vagy szervezetek együttes piaci részesedése nem halad meg bizonyos, a *de minimis* közlemény 7. pontjában meghatározottaknak megfelelő küszöbértékeket.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 7 A vonatjegyek és utazások internetes értékesítésének kifejlesztése érdekében az SNCF 2001 szeptemberében több megállapodást is kötött az Expediával, az internetes utazásértékesítésre szakosodott, amerikai jog szerinti társasággal, és ez utóbbival GL Expedia néven közös leányvállalatot alapított. A voyages-SNCF.com honlap, amely korábban az interneten vonatjegyekhez kapcsolódó információt, azok foglalásának és megvásárlásának lehetőségét nyújtotta, a GL Expedia tevékenységi felületét alkotta, és átalakították, hogy eredeti szolgáltatásai mellett online utazási irodai szolgáltatásokat is nyújtson. E közös leányvállalat neve 2004-ben Agence de voyages SNCF.com-ra (a továbbiakban: Agence VSC) változott.
- 8 A versenyhatóság 2009. február 5-i határozatában megállapította, hogy az SNCF-nek és az Expediának az Agence VSC-t létrehozó partnersége az EK 81. cikkel és a kereskedelmi törvénykönyv L. 420-1. cikkével ellentétes kartellnek minősül, amelynek célja, hogy e közös leányvállalatot a szabadidős utazások területén nyújtott utazási irodai szolgáltatások piacán előnyben részesítse a versenytársak kárára, és ilyen hatással is jár. A versenyhatóság mind az Expediával, mind pedig az SNCF-vel szemben pénzügyi szankciókat szabott ki.
- 9 A versenyhatóság különösen úgy vélte, hogy az Expedia és az SNCF a szabadidős utazási irodák által nyújtott online szolgáltatások piacán versenytársak, és az e piacon fennálló részesedések több mint 10%-ával rendelkeznek, következésképpen a *de minimis* közlemény 7. pontjában, valamint a kereskedelmi törvénykönyv L. 464-2-1. cikkében megfogalmazott úgynevezett *de minimis* szabály nem alkalmazható.
- 10 A Cour d'appel de Paris (párizsi fellebbviteli bíróság) előtt az Expedia kifogásolta, hogy a versenyhatóság túlbecsülte az Agence VSC piaci részesedéseit. E bíróság e jogalapról közvetlenül nem határozott. A 2010. február 23-i ítéletében többek között megállapította, hogy a kereskedelmi törvénykönyv L. 464-6-1. cikkének megfogalmazására és különösen a „határozhat” ige alkalmazására tekintettel a versenyhatóságnak mindenképpen lehetősége van eljárást indítani az olyan vállalkozások által tanúsított magatartásokkal szemben, amelyek piaci részesedései meghaladják az e jogszabálysöveg, valamint a *de minimis* közlemény által megállapított küszöbértékeket.
- 11 A Cour de cassation (Semmitőszék), amelyhez az Expedia ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be, kiemeli, hogy nem vitatott, hogy – amint a versenyhatóság megállapította – az alapeljárásban kérdéses kartellnek versenyellenes célja van. Úgy véli, hogy a Bíróság e területre vonatkozó ítélkezési gyakorlatára tekintettel nem bizonyított, hogy a Bizottság ilyen kartellel szemben eljárást indítana abban az esetben, ha az érintett piaci részesedések nem haladják meg a *de minimis* közleményben megállapított küszöbértékeket.
- 12 A kérdést előterjesztő bíróság ezenkívül úgy véli, hogy a *de minimis* közlemény 4. és 6. pontjában szereplő állítások, amelyek szerint e közlemény a tagállamok bíróságaira és hatóságaira nézve nem kötelező, és nem érinti az EUMSZ 101. cikk bármilyen, az Európai Unió bíróságai által adott

értelmezését, kétséget ébreszt azon kérdést illetően, hogy az e közleményben bevezetett piaci részesedési küszöbértékek megdönthetetlen vélelemnek minősülnek-e arra vonatkozóan, hogy nem áll fenn az említett cikk értelmében vett, a versenyre gyakorolt érzékelhető hatás.

- 13 E körülmények között a Cour de cassation úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését és az 1/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdését, hogy azokkal ellentétes az, hogy valamely nemzeti versenyhatóság az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése és a nemzeti versenyjog alapján eljárást indítson és szankciókat alkalmazzon az olyan megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy összehangolt magatartás esetén, amely érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet, ám amely nem éri el az Európai Bizottság által a [*de minimis*] közleményben megállapított küszöbértékeket?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 14 Kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését és az 1/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdését, hogy azokkal ellentétes az, hogy valamely nemzeti versenyhatóság az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését alkalmazza a vállalkozások közötti olyan megállapodásra, amely érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet, ám amely nem éri el a Bizottság által a *de minimis* közleményben megállapított küszöbértékeket.
- 15 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében a belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása.
- 16 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a vállalkozások közötti megállapodás azonban nem tartozik az e rendelkezés szerinti tilalom hatálya alá, amennyiben csak jelentéktelen hatással van a piacra (az 5/69. sz. Völk-ügyben 1969. július 9-én hozott ítélet [EBHT 1969., 295. o.] 7. pontja; a C-7/95. P. sz., Deere kontra Bizottság ügyben 1998. május 28-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-3111. o.] 77. pontja; a C-215/96. és C-216/96. sz., Bagnasco és társai ügyben 1999. január 21-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-135. o.] 34. pontja, valamint a C-238/05. sz., Asnef-Equifax és Administración del Estado ügyben 2006. november 23-án hozott ítélet [EBHT 2006., I.-11125. o.] 50. pontja).
- 17 Így a vállalkozások közötti megállapodás csak akkor tartozik az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében előírt tilalom hatálya alá, ha célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny érzékelhető korlátozása, és hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre (a C-70/93. sz. Bayerische Motorenwerke ügyben 1995. október 24-én hozott ítélet [EBHT 1995., I-3439. o.] 18. pontja, a C-306/96. sz. Javico-ügyben 1998. április 28-án hozott ítélet [EBHT 1998., I-1983. o.] 12. pontja, valamint a C-260/07. sz. Pedro IV Servicios ügyben 2009. április 2-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-2437. o.] 68. pontja).
- 18 Ami a tagállamok hatóságainak az uniós versenyjog betartása során játszott szerepét illeti, az 1/2003 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének első mondata szoros összefüggést állít fel az EUMSZ 101. cikkben meghatározott kartelltilalom és az annak megfelelő nemzeti versenyjogi rendelkezések között. Amennyiben a nemzeti hatóság a kartelleket megtiltó nemzeti jogi rendelkezéseket alkalmaz a vállalkozások közötti olyan megállapodásra, amely az EUMSZ 101. cikk értelmében hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, az említett 3. cikk (1) bekezdésének első mondata arra kötelezi e hatóságot, hogy ezzel párhuzamosan az EUMSZ 101. cikket is alkalmazza (a C-17/10. sz., Toshiba Corporation és társai ügyben 2012. február 14-én hozott ítélet 77. pontja).

- 19 Az 1/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint a nemzeti versenyjog alkalmazása nem vezethet az ilyen kartellek tilalmához, ha azok az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése értelmében nem korlátozzák a versenyt.
- 20 Ebből következik, hogy a tagállamok versenyhatóságai csak akkor alkalmazhatják a kartelleket megtiltó nemzeti jogi rendelkezéseket a vállalkozások közötti olyan megállapodásra, amely az EUMSZ 101. cikk értelmében hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, ha e megállapodás a belső piacon fennálló versenyt érzékelhetően korlátozza.
- 21 A Bíróság kimondta, hogy az ilyen korlátozás fennállását azon tényleges keretre vonatkozóan kell értékelni, amelybe az ilyen megállapodás helyezkedik (lásd az 1/71. sz. Cadillon-ügyben 1971. május 6-án hozott ítélet [EBHT 1971., 351. o.] 8. pontját). Ennek során többek között e megállapodás rendelkezéseinek tartalmát és az általa elérni kívánt célkitűzéseket, valamint azt a gazdasági és jogi környezetet kell figyelembe venni, amelybe a megállapodás illeszkedik (lásd a C-501/06. P., C-513/06. P., C-515/06. P. és C-519/06. P. sz., GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2009. október 6-án hozott ítélet [EBHT 2009., I-9291. o.] 58. pontját). Figyelembe kell venni továbbá az érintett termékek vagy szolgáltatások jellegét, valamint az érintett piac vagy piacok működésének és szerkezetének tényleges feltételeit (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Asnef-Quifax és Administración del Estado ügyben hozott ítélet 49. pontját).
- 22 A Bíróság a vizsgálata keretében megállapította különösen, hogy egy kizárólagossági megállapodás – még abszolút területi védelem esetén is – csak jelentéktelen hatással van az érintett piacra, az érintettek e piacon elfoglalt gyenge helyzetére figyelemmel (lásd a fent hivatkozott Völk-ügyben hozott ítélet 7. pontját és a fent hivatkozott Cadillon-ügyben hozott ítélet 9. pontját). Más esetekben viszont a Bíróság nem támaszkodott az érintetteknek az érintett piacon fennálló helyzetére. Így a fent hivatkozott Bagnasco és társai ügyben hozott ítélet 35. pontjában úgy vélte, hogy egy banki társulás tagjai közötti kartell, amely folyószámlahitel nyitása tekintetében kizárja a fix kamatmérték fenntartásának lehetőségét, nem korlátozhatja érzékelhetően a versenyt, mivel a kamatmérték változása objektív tényezőktől függ, mint például a pénzpiacon bekövetkezett változások.
- 23 A *de minimis* közlemény 1. és 2. pontjából kitűnik, hogy a Bizottság e közleményben piaci részesedési küszöbértékek segítségével kívánja számszerűsíteni, hogy az EUMSZ 101. cikk, valamint a jelen ítélet 16. és 17. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében mi nem minősül a verseny érzékelhető korlátozásának.
- 24 Ami a *de minimis* közlemény szövegét illeti, azt, hogy a közlemény sem a tagállamok versenyhatóságaira, sem pedig bíróságaira nézve nem kötelező, a közlemény 4. pontjának harmadik mondata hangsúlyozza.
- 25 Ezenkívül az említett közlemény 2. pontjának második és harmadik mondatában a Bizottság kifejti, hogy a használt piaci részesedési küszöbértékek számszerűsítik, hogy mi nem minősül az EUMSZ 101. cikk értelmében a verseny érzékelhető korlátozásának, azonban az ilyen korlátozás érzékelhetőségének e negatív meghatározása nem jelenti azt, hogy azok a vállalkozások közötti megállapodások, amelyek túllépik e küszöbértékeket, érzékelhetően korlátozzák a versenyt.
- 26 Végül a versenyhatóságok hálózatán belüli együttműködésről szóló bizottsági közleménnyel (HL 2004. C 101., 43. o.) szemben a *de minimis* közlemény nem tartalmaz semmilyen, a tagállamok versenyhatóságainak olyan nyilatkozataira utaló kijelentést, miszerint utóbbiak tudomásul vették az abban kifejtett elveket, és tiszteletben tartják azokat.
- 27 A *de minimis* közlemény által követett, annak 4. pontjában említett célkitűzésekből következik továbbá, hogy e közlemény nem köti a tagállamok versenyhatóságait és bíróságait.

- 28 E pontból ugyanis egyrésztől kitűnik, hogy az említett közlemény célja annak bemutatása, hogy maga az uniós versenyhatóságként eljáró Bizottság hogyan alkalmazza az EUMSZ 101. cikket. Következésképpen a *de minimis* közleménnyel a Bizottság korlátozza magát mérlegelési jogköre gyakorlásában, és nem térhet el e közlemény tartalmától anélkül, hogy ne sértene meg általános jogelveket, különösen az egyenlő bánásmód és a bizalomvédelem elvét (lásd ebben az értelemben a C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2005. június 28-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-5425. o.] 211. pontját). Másrésztől pedig e közlemény útmutatást kíván adni a tagállamok bíróságainak és hatóságainak az említett cikk alkalmazására vonatkozóan.
- 29 Ebből következik – és amint a Bíróságnak már alkalma volt megállapítani –, hogy a Bizottság közleményei, úgymint a *de minimis* közlemény is, a tagállamokra nézve nem kötelezők (lásd ebben az értelemben a C-360/09. sz. Pfeiderer-ügyben 2011. június 14-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-5161. o.] 21. pontját).
- 30 Így az említett közleményt 2001-ben az *Európai Unió Hivatalos Lapjának C* sorozatában tették közzé, amely – annak L sorozatával ellentétben – nem a jogilag kötelező aktusok, hanem csupán az Uniót érintő tájékoztatások, ajánlások és vélemények közzétételét szolgálja (lásd analógia útján a C-410/09. sz. Polska Telefonía Cyfrowa ügyben 2011. május 12-én hozott ítélet [EBHT 2011., I-3853. o.] 35. pontját).
- 31 Ebből következik, hogy a versenykorlátozás érzékelhető vagy nem érzékelhető jellegének meghatározásakor valamely tagállam versenyhatósága figyelembe veheti a *de minimis* közlemény 7. pontjában megállapított küszöbértékeket, nem köteles azonban azokhoz tartania magát. Az ilyen küszöbértékek ugyanis csak azon jelek közé tartoznak, amelyek lehetővé tehetik e hatóság számára a korlátozás érzékelhető vagy nem érzékelhető jellegének meghatározását azon tényleges keretre vonatkozóan, amelybe a megállapodás helyezkedik.
- 32 Az Expedia által a tárgyaláson előadottakkal ellentétben a tagállam versenyhatósága által az olyan megállapodásban részes vállalkozásokkal szemben indított eljárások és velük szemben kiszabott szankciók, amely nem érte el a *de minimis* közleményben meghatározott küszöbértékeket, e közlemény 4. pontjának szövegére tekintettel önmagukban nem sérthetik a bizalomvédelem és a jogbiztonság elvét.
- 33 Ezenkívül, amint a főtanácsnok az indítványának 33. pontjában kiemelte, a büntetések törvényességének elve nem követeli meg, hogy nemzeti hatóságokra nézve kötelező jogszabálynak tekintsük a *de minimis* közleményt. A kartelleket ugyanis már tiltja az elsődleges uniós jog, nevezetesen az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése.
- 34 Mivel az Expedia, a francia kormány, valamint a Bizottság írásbeli észrevételeiben, illetve a tárgyaláson kétségeit fejezte ki a kérdést előterjesztő bíróság által tett azon megállapítást illetően, miszerint nem vitatott, hogy az alapeljáráásban kérdéses kartellnek versenyellenes célja volt, emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 267. cikkben említett eljárás keretében, amely a nemzeti bíróságok és a Bíróság feladatainak világos szétválasztásán alapul, az alapügy tényállásának megítélése teljes egészében a nemzeti bíróság hatáskörébe tartozik (lásd a C-409/06. sz. Winner Wetten ügyben 2010. szeptember 8-án hozott ítélet [EBHT 2010., I-8015. o.] 49. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).
- 35 Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazásában a megállapodás tényleges hatásait felesleges figyelembe venni, amennyiben kitűnik, hogy a megállapodás célja a verseny korlátozása, megakadályozása vagy torzítása (lásd ebben az értelemben az 56/64. és 58/64. sz., Consten és Grundig kontra Bizottság egyesített ügyekben 1966. július 13-án hozott ítéletet [EBHT 1966., 429. o.], valamint a C-272/09. P. sz., KME Germany és társai kontra Bizottság ügyben 2011. december 8-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-12789. o.] 65. pontját, és a C-389/10. P. sz., KME Germany és társai kontra Bizottság ügyben 2011. december 8-án hozott ítélet [EBHT 2011., I-13125. o.] 75. pontját).

- 36 E tekintetben a Bíróság hangsúlyozta, hogy a „cél általi jogsértések” és a „hatás általi jogsértések” közötti megkülönböztetés azon körülménnyel függ össze, hogy a vállalkozások közötti összejátszás bizonyos formái már jellegüknél fogva úgy tekinthetők, hogy károsak a rendes verseny megfelelő működésére (a C-209/07. sz., Beef Industry Development Society és Barry Brothers ügyben 2008. november 20-án hozott ítélet [EBHT 2008., I-8637. o.] 17. pontja, valamint a C-8/08. sz., T-Mobile Netherlands és társai ügyben 2009. június 4-én hozott ítélet [EBHT 2009., I-4529. o.] 29. pontja).
- 37 Meg kell tehát állapítani, hogy az olyan megállapodás, amely érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet, és amelynek versenyellenes célja van, jellegénél fogva és bármilyen tényleges hatásától függetlenül a versenyt érzékelhetően korlátozza.
- 38 A fentiekre tekintettel a feltett kérdésre azt a választ kell adni, hogy úgy kell értelmezni az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését és az 1/2003 rendelet 3. cikkének (2) bekezdését, hogy azokkal nem ellentétes az, hogy valamely nemzeti versenyhatóság az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését alkalmazza a vállalkozások közötti olyan megállapodásra, amely érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet, ám amely nem éri el a Bizottság által a *de minimis* közleményben megállapított küszöbértékeket, feltéve hogy e megállapodás e rendelkezés értelmében a versenyt érzékelhetően korlátozza.

A költségekről

- 39 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

Úgy kell értelmezni az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését, valamint [az EK 81.] és [EK 82. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (2) bekezdését, hogy azokkal nem ellentétes az, hogy valamely nemzeti versenyhatóság az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdését alkalmazza a vállalkozások közötti olyan megállapodásra, amely érintheti a tagállamok közötti kereskedelmet, ám amely nem éri el az Európai Bizottság által az [EK 81. cikk] (1) bekezdése szerint a versenyt érzékelhetően nem korlátozó, csekély jelentőségű (*de minimis*) megállapodásokról szóló közleményben megállapított küszöbértékeket, feltéve hogy e megállapodás e rendelkezés értelmében a versenyt érzékelhetően korlátozza.

Aláírások